

Jubil-Extra

Härnösands
läroverk / gymnasiums
kamratförening

Mars 2004

Ordföranden har ordet:

Kerstin Selander:

Med förtjusning har styrelsen nöjet att hälsa medlemmar och jubilarer välkomna till 40-årsjubileum av vår förening. Men precis som tidigare år, kommer återförandet av nya och gamla kamrater vara festens stora tema och höjdpunkt.

Det är fantastiskt att som jag årligen få uppleva glädjen i återförningar under dessa fester. De inledningsvis artiga konversationerna är redan efter någon timme ersatta av glam och glada samtal som om de gånga åren aldrig har förflutit. Stojet under midda-

Fortsättning å sidan 6

Novellpriset

Årets Novellpris eller rättare Ludvig Nordströms Sällskapets pris erövrades i år av Anneli Jordal. Juryns motiverade sitt val med följande motivering:

Anneli Jordal tilldelas Ludvig Nordströmpriset för en omfattande kulturjournalistik i radio tidningar och böcker som i Ludvig Nordströms

Fortsättning på sidan 8

Mittuniversitetet invigt

Den 10 februari invigdes Västernorrlands första universitet.

Invigningen ägde rum i domkyrkan i Härnösand, och förrättades av stadsminister Göran Persson. Campus finns i Härnösand, Sundsvall, Örnsköldsvik och Östersund. Universitetet förväntas nu uppfylla de högt ställda förväntningarna som har uttryckts på många sätt.

Campus Härnösand erbjuder lärarutbildning med många inriktningar, flera olika utbildningar inom humaniora samt informationsförvaltning.. Forskning bedrivs inom främst humanvetenskapliga ämnen. Forskningsprofilen Lärande och bildning är starkt kopplad till Härnösand via lärarutbildningen. Dessutom finns forskningsprofilen Kulturarv, demokrati och företagande representerad, bland annat genom forskning kring regionens historia. Viss verksamhet bedrivs även inom forskningsprofilen Digitala-samhällen. På campus finns 3 bibliotek -Härnösands bibliotek, länsbiblioteket och universitetsbiblioteket - under samma tak

Jämtlands fältartilleri sköt salut. 4 skott ett för varje campus. Foto Gunnar Stattin.

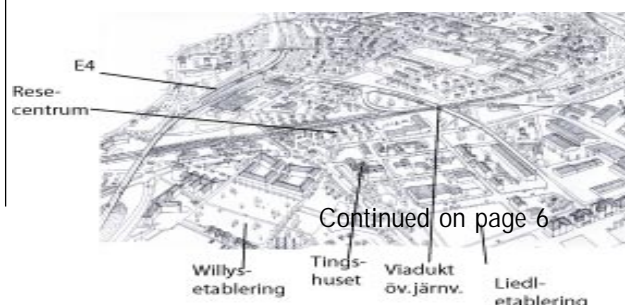
Bro över Älandsfjärden

Ådalsbanan: Beslut om alternativ öst dvs. Alternativet innebär att järnvägen norr om Härnösand kommer att gå in i en tunnel strax norr om Murbergers Friluftsmuseum. Innan banan når Älandfjärden går den upp idagen och över Älandsfjärden

på en bro. Bottenundersökningar för bron har pågått länge. Närmast kommer vägar och upplagsplatser för brobygget att uppföras. Den egentliga bron påbörjas 2006.

Kronholmen vaknar

Continued on page 6

Nya etableringar och nya trafiklösningar

Ådalsbanan fortsatta utbyggnad med ett nytt resecentrum vid nuvarande järnvägsstationen fordrar en ny trafikled över eller under järnvä-

Fortsättning på sidan 6

Årsmöte 2004

Årsmötet genomfördes under sedvanliga former i synodalsalen på Rådhusets, f.d.. gymnasiet och i det rum där dagens kommunfullmäktige sammanträder.

Ordföranden berättade om detta rum, ursprungligen anlades som "Salon för Festivitet" samt att där har många baler ägt rum i Rådhusets mer än 200-åriga historia. I högra hörnet på bilden av styrelsen, syns en liten del av den ursprungliga dekorationsmålningen som skrapats fram.

Under punkten. Övriga frågor berättade styrelseledamot Björn Rudström om hur han besökt Lennart Lidbom i dennes hem i Stockholm för att å Kamratföreningens vägnar ta mot en tavla av Hampe Svanberg. Lennart anser att tavlans rätta plats är Härnösand. Denna åsikt kunde

Kamratföreningens styrelse fr. v: Björn Rudström, Rose Olevard, Kerstin Selander, Marie-Charlotte Sigeman, Katharina Dufenberg Jan-Anders Ekman och Thord Bylund

bekräftas redan under jubileumskvällen, då tavlan hängts i matsalen på Sankt Peteri logen restaurant..

LennartLidboms donation till Kamratföreningen, en landskapsmålning avHampe Svanberg

Jubiléum 2004

Fredagen, pubkvällen. Det första mötet för de jubilerande inträffade i Frimurareordens lokaler. Då S:t Petri-logen restaurang tyvärr var abonnerad hade Frimurareorden varit vänliga och upplåta sina lokaler för pubkvällen. Under kvällen kunde man också se ordenslokalerna, lokaler som verkligen gav ett mäktigt intryck. Icke desto mindre infann sig den trevliga stämningen när återseenden mellan kamrater äger rum.

Lördagen, första dagen för det egentliga jubiléet, börjar med årsmötet. Läs om det här intill.

Efter årsmötet äts en gemensam lunch i Sambibliotekets cafeteria. Via Östanbäcken vandrade vi därefter till Mellanholmen, där Technichus – teknikens hus

GunnarModig(1963), BertilAsthy (1961), Kerstin Selander, Lena Carlström och LeenaZarowiecki

– är beläget. Där lyssnade vi på Jan Kron som visade oss samlingen av Bengt Lindstöms målningar. Vi beundrade också skulpturen Kometfångaren av Arne Falang, som Kamratföreningen donerat till Technichus. Därefter var det dags för några timmars vila och förädling inför

60-årsjubilarerna Brita Hedebrant(Törnberg), Erik Jacobsson, Marta Ihrfeldh(Kjellson) och PerÅgebrandt

Redaktion:

Olov Berlin

Rose Olevard

Kerstin Selander

Lövuddsvägen 31

Fröland

Volontärvägen 32

87140

87191

87162

Härnösand

Härnösand

Härnösand

olovberlin@yahoo.se

olevard@harnosand.mail.telia.com

kerstin.selander@telia.com

50-årsjubilarerna Peter Stare, Elise Stare, Gunnar Blomberg och Gunnel Blomberg

dagens höjdpunkt – Jubiléumsfesten på S.t Petri loge.

Som sagt, Jubiléumsfesten på S.t Pertilogen är den stora festen. Här är det både den underbara samlingen före middagen, då gamla och unga kamrater åter-

50-årsjubilarernas bord. Fr. v. Bo Hiertnar, Inger Bergström, Jan Ringström, Ingrid Bolander (stående), Märta Perlinge (1953)

en egen beundrandsvärd sångröst fick han att med stor glädja att delta i alla borddvisor. Restarangen gjorde lagade som vanligt en mat som påminde om konstnärskap. Desserten serverades med däm-

50-årsjubilarerna Inger Bergström, Per Ivar Molin, Stig Österberg och Jan Ringström

ses efter många år och middagen då den glada feststämningen drar med sig alla. År 2004 uppfylldes alla förväntningar som också bilderna här intill bekräftar. Middagens toastmaster Ulf Kjelson uppskattades mycket. Utom

Thord Bylund samlar till söndagens stadsvandring.

pat ljus och bordsfyrverkerier. Vår toastmaster presenterade efter middagen också kvällens kokkar. Redaktören beklagar att bilderna av detta inte alls gjorde arrang-
Fortsättning på sidan 9

30-årsjubilarer: Charlie Wallin, Elisabeth Frisk, Thomas Nilsson, Dag Hartelius och Gerd Stenström Hansson

Thord Bylund briljerar med sitt expertkunnande. Köpmangatan inrymmer en intressant historia.

Kantat vid Härnösands Gymnasiums 300-årsjubiléum. Uruppförande 2004

Lördagen den 8 maj 2004 blev en smått historisk dag för alla som någon gång gått i Högre Allmänna Läroverket i Härnösand. Då uruppfördes nämligen -50 år försenad - en kantat till sko-lans 300-årsjubiléum. Firandet skulle ha ägt rum 1954 men blev aldrig av. En stor ensemble hjälpméd — både vid repetitioner och urpremiär.

© Text och bilder: Gunnar Olsson

Hela ensemblen generalrepetrar; nu börjar det låta proffsigt!

MOT ÖBACKA!

Bilen är fullastad när jag kör mot norr, mot hembygden. I packutrymmet trängs långa och tunga stativ, väskor med mikrofoner, en digital mixer, en digital bandspelare - och sladdar, sladdar, sladdar. Det är den sjätte maj 2004 och målet är Härnösand, med mitt gamla Läroverk och mitt barndomshem. Där får jag bo under kommande dagar, för min mor bor ännu kvar, vital och 94-årig.

Varför nu denna resa? Man får gå 50 år tillbaka i tiden för att finna upprinnelsen. I november år 2000 skrev jag på kamratföreningens hemsida i gästboken:

"Jag minns från min realskoletid att vi på musiklektionerna trälade med ett stort oratorium till Läroverkets 300-årsjubiléum. Texten var av Bertil Malmberg och musiken av Gunnar Bucht, dvs det var inte kattsk-t precis!! Det blev aldrig uppfört. Om jag inte minns fel ställde rektor Sven Silén in jubileet av något

skäl. Men ännu 50 år efteråt minns jag slitet i barytonstämman med ett textavsnitt: 'Men lönnligen förvaltd BRANN lärdomens karga, karga skatt i HÖKEN-ATT!' Synd att ingen tagit vara på detta fina och säregna verk!! Det borde ju faktiskt ha kommit till framförande — någon gång".

Jag fick inga svar, men jag återkom till samma ämne 2 januari 2002 i Tidningen Ångermanland. I en tvåsidig artikel, Jaktén på den försvunna kantaten, kunde jag i ord och bild presentera en repetitionsglimt 1952, kantatens upphovsmän och — det viktigaste — att kantaten återfunnits i gamla hederliga Stims arkiv.

Och tänk att Härnösands Musikällskap bestämt sig för att uruppföra verket! Att få höra kantaten och samtidigt dokumentera den var skälet till min 40-milsfärd...

I AULAN

Landgrensskolans aula, den kära, gamla Läroverks-aulan! Det var definitivt rätta platsen för detta senkomna uruppförande.

Och kantaten hade gott sällskap av bl a Mozart (Eine kleine Nachtmusik, första satsen), Alfvén och Beetho-

Brita Hatt tog initiativ till urupförandet och möter här Gunnar Bucht

Dirigenten Patrik Eriksson och professorn Gunnar Bucht funderar

ven.

Musikällskapets symfoniorkester, Härnösand motettkör, Kappelsbergs Musikskolas kör (kördirigent Margareta Sandblom), barytonsolisten Jakob Mechier, dirigenten Patrik Eriksson — alla hade engagerat sig i den här konserten.

Redan på fredagen får jag så träffa de inblandade, och nu vidtar hundjobbet att sätta upp mikrofoner och installera all utrustning. Genom den vänliga Brita Hatt, Gunnar Buchts släkting, har jag fått lov att spela in konserten, och alla dörrar är bokstavligen öppna.

Det är en säregen känsla att barn väskor genom de dörrar som man sprang ut genom i maj 1957 som

nybakad student. Ännu säregnare är det att för första gången höra hur Gunnar Buchts noter låter, klingar! Redan de första lyssningsproven visar att sångare, musiker och dirigenter gjort en beundransvärtjobb!

Men verket är svårt att spela in, med väldig dynamik. Först på lördagseftermiddagen tycker jag att det "börjar likna något". Fast dirigenten tycker inte att ljudet är "alldeles rent" när han lyssnar i mina lurar. Jag tar fasta på hans omdöme och dämpar mikrofonerna ännu mer. Och jag hinner ta bilder av professorn Gunnar Bucht och dirigenten Patrik Eriksson när de slår sina kloka huvuden ihop kring några kluriga partier.

Nu återstår "bara" själva konserten...

Körenryms inte. repeterar i trapphallen under Margareta Sandblom

KONSERTEN

Det är lördag eftermiddag. En förväntansfull publik strömmar in i aulan — en ovanlig konserlokal. Det är nämligen ytterst sällsynt numera att konserter kan avnjutas här

Det bjuds på en fint sammansatt program, med Mozarts Eine kleine Nachtmusik, första satsen, som inledning. Glädjens blomster och Jungfrun går i ringen av Alfvén samt Lindblads Över skogen Över sjön tolkas fint av körsångarna.

Och nu gäller det — både för ensemblen och för mig:

"Kantat till Högre Allmänna Läroverket i Härnösands 300-årsjubileum för barytonsolo, blandad kör, ungdomskör och orkester, text Bertil Malmberg, 1954" som det står på partituret. De medverkande ska ge verket rättvisa och jag ska spela in det, dvs dokumentera.

Allt går mycket bra! Framförandet blir utmärkt; särskilt glad är jag åt Jakob Mechier som väl förvaltar sin roll som barytonsolist. Mycket varma applåder följer efter verket, och Gunnar Bucht kallas givetvis fram och

tackar både ensemblen och publiken. Det måste ha varit roligt att höra noterna klinga efter 50 år även för en rutinerad tonsättare som han!

Efter pausen blir Beethovens symfoni nr 1 som en god liten efterrätt.

”Strålande festkantat” skriver Åke Dahlbäck i Tidningen Ångermanland måndagen den 10 maj 2004.

Han noterar också aulans goda akustik och antar att

”den inspelning som Gunnar Olsson gjorde i samband med konserten borde hålla en hög kvalitet.”

Så trodde även jag — men något chockartat visade sig vissa partier lida av distorsion. Men det ska kunna bättras enligt digitalteknikexperter. Och på hemvägen satt bara tonslingorna som en glädjekrans runt huvudet när jag vände söderut igen.

Gunnar Olsson, student 57

Uruppförandet

Foto Olov Berlin

Fortsättning från sidan 1
gen, talen, sångerna och naturligtvis dansen i spegelsalen bidrar allt till att återseendet blir till ett oförglömligt och fantastiskt minne.

Fantastiskt är också att i den ljuvliga försommarnatten långsamt flanera hemåt i sällskap med några kamrater —likt de sista åren i gymnasiet. Det är en tidsresa att se fram mot, jag lovar...

För de som inte vakat hela natten erbjuder vi på söndagsförmiddagen en annan tidsresa. Under en stadsvandring delar vår styrelseledamot Thord Bylund med sig av sitt enorma vetande om människor och byggnader i Härnösand. Då ges dessutom tillfälle att se de donationer Kamratföreningen skänkt staden, varav senast skulpturen Kometfångaren.

Kom med på jubileumsfirande i Härnösand den 4 juni 2005. Välkomna!!

Kerstin Selander

Fortsättning från sidan 1
gen, strax norr om järnvägsstationen. Båda alternativen innebär stora förändringar av trafikflödet på Kronholmen. Det verkar som alternativet över järnvägen är att föredra. Det innebär, att en hög viadukt över järnvägen och som slutar vid nuvarande busstationen på Kronholmen, byggs.

Nuvarande busstation har köpts av livsmedelskedjan Lidl, som planerar en större anläggning här. Området innefattar markområdet ända fram till hamnen. Utom detta har livsmedelskedjan Willy's köpt ett stort område på södra sidan av Nybrogatan och planerar där ett varuhus. Härnösands kommun ser framtiden med ett nytt köpcentrum på Kronholmen. Många oroar sig för att nuvarande affärscentrum kommer att utarmas medan andra menar att det blir en match med två vinnare.

Olov Berlin

Vad gjorde nio gymnasiter hos näringsidkerskan Brundin?

I domkapitlets handlingar, biskopens expeditjonsbok, stadskartor från tiden och Härnösands-Postens arkiv, finner vi svaren på frågan i rubriken. Men vi måste börja med tiden.

Härnösand 1855. Palmsöndagen d.v.s. söndagen före påsk.

Vårdagjämningen är nära. Härnösand bereder sig på en tidig vår. I Härnösandsposten annonseras en bal på gymnasiets sångsal. Annonsern lovar:

Advertisment: Lördagen den 31 mars gifver under-tecknad å gymnasi Musik-Sal, en dramatisk soirée, i förening med barn för äldre och yngre och Confect-Lotteri a' la Höökenberg. Soiréen börjas half 7 e. m. och slutas klockan 8. Balen börjas kl. 8 och slutas kl. 12 på natten. Vidare genom afficher. Biljetter å 32 sk. b:co för äldre, samt hälften för barn, säljas i Hr Johanssons Bokhandel.

F. Falkenstedt

Enligt tillkännagivanden i samma tidning brukade något teaterstycke eller musik framföras nästan varannan vecka i Härnösand men dagen var då torsdag och lokalen villa Nybo. Här var lokalen gymnasiets sångsal. Av kollegiets handlingar

framgår att balen ägde rum i gymnastiksalen.

Inte nog med denna spännande nyhet; I samma tidning meddelar magistraten att man medger förlängt öppethållande på stadens utskänkningsställen! — Nu kan man ta sig en sup eller en öl i offentlig miljö ända till klockan 10 e. m. Tidigare var detta möjligt endast till kl. 9 e. m. Stadens näringsställe var 5 till antalet, men dessutom finns värdshuset och stadskällaren. Längre hade staden medgett utskänkningstillstånd till endast fyra, men pengar fanns att tjäna för staden om man utökade till 5 och dessutom auktionerade ut näringsstillstånden, vilket vid denna tid redan var gjort.

Allt var således klart för en festlig lördag kväll och stadens gymnasiter frågade sig ängsligt om de skulle våga sig in i festen. Så gjorde även de nio gymnasiter som nu skall bli våra vänner. De besökte "spectaklet" och balen. Men det kanske blev en besvikelse. Fick man inte den kontakt med stadens vackra flickor som man hade hoppats på? Kanske inte, för efter spectalet tog sig de nio för att besöka näringsidkerskan Brundins utskänkningsställe som låg endast två kvarter från festsalen. Tyvärr hade den förlängda utskänkningstiden redan gått ut så man var tvungen att banka på ordentligt. Så småningom öppnas dörren och då av Anna Marta

Brundin själv som kommer ut med ett tält ljus i handen. Sällskapet tränger sig in och en av dem knuffar till en man på sin väg in. Mannen påpekar förargad att gymnasister inte har tillstånd att besöka utskänkningsstället. Till svar får han att han skall passa sig.... Nu har redan två allvarliga förseelser inträffat. Och våra vänner har otur. Mannen visar sig nämligen vara stadens polisbetjänt Pettersson.

För tillfället rapporteras inget mer om våra nio vänner, men vänta bara.

Vem var näringsidkerskan Anna Marta Brundin? De få kvinnliga företagare som finns vid denna tid var nästan alltid ogifta. Om de var gifta sattes mannens namn på företaget.

Näringsidkerskan Anna Marta Brundin var ogift,

hade en dotter utom äktenskapet, bodde ihop med en snickare och var väl känd inom stadens magistrat. Hon hade kommit från Uppsala ett 10-tal år tidigare. Hon hade för c:a 3 år sedan fått tillstånd att brygga öl och svagdricka dock utan att ha någon rmedhjälpare.

Hon hade ett hus i nordvästra hörnet av korsningen N:a Kyrkogatan och Backgränd. Där låg också hennes utskänkningsställe. Vid den ovan nämnda auktionen av de fern näringsstillstånden hade A. M. Brundin lämnat det högsta budet, även jämfört med de tidigare utauktionerade. Men hon hade inte blivit godtagen som köpare trots att hon kunde klart styrka att hon hade både pengar och säkerhet för budet. Orsaker: Tidigare hade hon fått böta för att ha drivit lönnkrog i staden. Hennes lokal var inte snygg och dessutom låg den för nära hamnen vilket skulle leda till att många "sjömän och annat löst folk" skulle besöka hennes krog. A. M. Brundin överklagade stadens beslut i Svea Hovrätt och fick rätt.

Nästa gång vi möter våra nio vänner är i en skrivelse från Elementarläroverkets Collegium till biskopen som heter Bergman. Palavret vid krogentrén har kommit till kollegiets kännedom och man sätter igång ett process för utredning och bestraffning.. Skrivelsen är omfattande, tio sidor med detaljerade svar från ett förhör med gymnasisterna.

Kollegiet håller förhöret den 20 april, d.v.s. en månad efter händelsen. Närvarande är alla kollegiets ledamöter utom fem.

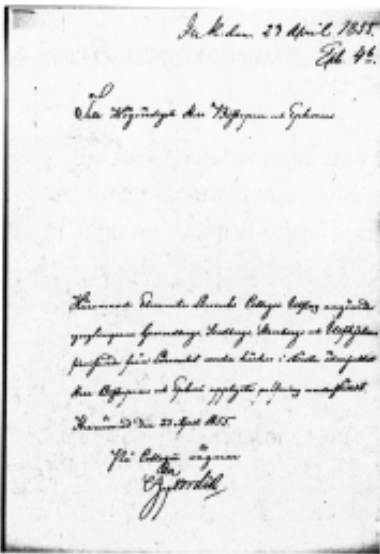

Klipp ur Härnösands-Posten 29 mars 1855

Enligt skrivelsen:

S.D. Hos rektor hade blivit anmält att gymnasterna Grundberg Svedberg, Rönngren, Stenborg, Ulfhielm, Lundsten, Nyblad, v. Brömsen och Sandman hade detagit i en "våldsamt uppträde hos näringsidkerskan Brundin och voro med anledning häraf nämnde ynglingar nu kallade inför Collegium för att såväl i avseende å ovan berörda angifvelse, som ock, i sammanhang dermed, för sitt i öfrigt ådagalagda uppförande rannsaking undergå."

Våra vänner inkallas enskilt till förhör. Några frågor till de svarande antecknas ej., endast de anklagandes erkännanden. I detalj redogöres för våra vänners försyndelse. Utom själva besöket läggs det dem till last att ha druckit "spirituosa drycker" som punsch eller en "sexa". Dessutom har de flitigt idkar kortspel Ofta på de enskilda gymnasternas rum. En av dem anklagas också för att ha ofredat "på gatan gående quinnor" (vilket då inte hade samma betydelse som i dag), men detta förnekade han. Alla frågas ut om vad som hände vid entrén men ingen minns att något handgemäng eller hot förekommit. Däremot erkänner alla med något undantag att de druckit starka drycker och spelat kort.

Första sidan i skrivelsen till biskop Bergman

av Läroverkets ungdom sträng varning och tillsägelse om de en enda gång till beträdes med förbrytelser af ofvan nämnda slag genast från Läroverket skiljas". Grundberg och Svedberg "skola för återstående del af denna vårtermin från Läroverket skiljas."

Stenborg och Ulfhielm skall "för återstående del af innevarande vårtermin samt för nästa hösttermin från Läroverket förvisas".

Tre av kollegiets medlemmar reserverade sig mot enskilda relegeringar.

Ovanstående skrivelse är alltså sänd till biskop Bergman. Såsom eforus för Läroverket har han att överpröva de föreslagna bestraffningarna.

Biskopens svar är avvägt. Han resonerar om

straffets betydelse för dem och att hellre fria än fälla.

Biskopen ändrar ej straffet för de som endast fått en varning. d.v.s. Rönngren, Lundsten, Nyblad, v. Brömsen och Sandman. De som blivit relegerade för innevarande termin får straffet sänkt till sträng varning. De som blivit relegerade för innevarande termin och påföljande får straffet sänkt till relegering för innevarande termin

Vad hände sedan?

De flesta av våra vänner fortsatte studierna vid Elementarläroverket. Två av dem v. Brömsen och Lundsten lämnade efter höstterminen 1855. v. Brömsen för an bli tobaksfabrikant i Stockholm. Grundberg, Svedberg, Rönngren, Stenborg, Ulfhielm, Nyblad och Sandman fortsatte studierna vid universitetet i Uppsala

Slutkommentar.

Det var säkert några svåra vintrar för gymnasterna, särskilt för de som kom utsocknes ifrån. Alla som är nämnda här kommer från skolor norr om Härnösand, Umeå, Piteå och Haparanda. Det var knappast nöjligt att resa hem under terminerna. De flesta var 19-20 år således inte pojkvaskrar. Vanligen var de äldre än härnösandseleverna och tog sig med rätta större friheter härnösandseleverna hade dessutom strängare uppsikt av sina föräldrar.

Olof Berlin

Fortsättning från sidan 1

anda kännetecknas av mod och intellektuell anda. Hon har i sin granskning av det svenska klassamhället belyst hur känslor av utanförskap påverkar vårt livsval. Hon har ofta lyft fram betydelsen av bildning och språk som verktyg för människor att förändra sina liv.

Juryn för Ludvig Nordström-priset, Ann Sofie Fredrikson, Eva Mårtensson och Nils Johan Tjärnlund, hade motiverat sitt val med formuleringen ovan.

Priset utdelades i samband med LN Sällskapets årsmöte å sambiblioteket i Härnösand. Efter prisutdelningen höll Anneli Jordal ett föredrag om sin egen bakgrund och sin syn på klassamhället med betoning på vad hon kallade "överklassen i Stockholm". Enligt en välunderrättad källa strök Anneli sitt förberedda tacktal och höll i stället ovan nämnda föredrag. För mig en åhörare, som inte hade läst hennes litterära produktion var föredraget späckat av fördomar. Hon drog sig inte heller för att förlöjliga den nämnda "klassen" genom att härma deras uttal. Att förlöjliga "08:or" går ju hem i Härnösand.

Efter föredraget ställdes några få frågor varav en del besvarades. Frågan om vad hon ansåg en klass vara besvarades undanludande med en oklar hänvisning någon statistisk definition.

Sannolikt hade jag uppskattat hennes strukna tacktal mer än detta föredrag.

Olof Berlin

Gösta Nordin

student 1936

minns:

Åren 1927—36 var jag elev vid läroverket, fem år i realskolan och fyra år på latingymnasiet. Sedda i backspegeln kan jag nog gott säga att de åren efterlämnat en närmast nostalgisk känsla. Det senaste medlemsbladet spädde på den. Visst minns man firandet av Gustav II Adolfs dödsdag och andra solenna tillfällen då lärare och elever uppträdde. Tydligt står för mig de gånger vår musiklärare Norén sjöng framme vid podiet med fullt operapådrag så att vi, ovana vid dylik underhållning, förskräckta tittade ner i golvet. I bladet är domkyrkoorganisten Carl Håkansson omnämnd. Han hade som konkurrent vid tillsättandet att tävla med Norén. För att fräscha upp sina kunskaper hade Norén fått tillstånd att på kvällarna öva på orgeln i aulan. Mig hade han städlat att pumpa luft i instrumentet. Jag kan intyga att det inte var någon sinekur. Som ersättning fick jag 25 öre. Måhända räknade han dessutom med att höja mitt betyg ett snäpp som kompensation för obekvämlig arbetstid. Den beräkningen låg dock utanför min ambition, relativt omusikalisk som jag var.

Av elever som utmärkte sig som talare minns jag särskilt Sven Wallmark. Hans far och min far var skolkamrater vid det sedan länge nedlagda folkskoleseminariet i Härnösand. Min far dog när jag var tre år och lämnade efter sig mor med fyra små barn. Efter en lång historia hamnade jag småningom på Brännan. Mitt första skolår var hårt. Mobbning var inte en okänd företeelse, och då jag växte upp i små omständigheter och med nordingråmålet väl hörbart blev jag till en början en hackkyckling.

Men det fanns ljuspunkter. Några dagar efter det första årets skolavslutning mötte jag Sven Wallmark, som gick någon klass över mig. I sällskap hade han en kamrat, Henrik Nylander. Honom skulle jag långt senare träffa på i ett annat sammanhang. Han anställdes på Tekniska Högskolan samma år som jag började där som professor i byggnadsstatik undervisade han i ett ämne som även jag fick ta del av.

Nåväl, när de båda gick förbi mig hörde jag Henrik Nylander säga. "Där gick ju grabben som fick så många premier." Av de generösa lärarna hade teckningsläraren Gunnar Mankell belönat mig för teckning och välskrivning. Det är första och enda gången min piktur blivit uppmärksammas. Honom är jag tack skyldig för det frö han sådde. Han var värd ett bättre öde än att sitta i katedern och rätta våra alster. Våra teckningar korrigerade han med sin tjocka penna så att grågrafen flöt i breda strömmar över de små konstverken till vår stora förtvivlan.

Det går inte att erinra sig tiden i skolan utan att komma ihåg en tragisk händelse. Till inslagen i skollivet hörde att det då och då uppstod ett intresse för någon begivenhet. Man körde jo-jo. Till sällsyntheterna hörde att man sysslade med saker som gränsade till det

tillåtna. Man smusslade med tummade exemplar av den med dagens syn oskyldiga tidningen "Parisien". Ett tag tillverkade några ett gult pulver som small ordentligt vid stötar. En nyckel med ett hål som fylldes med pulvret, en trubbig spik, ett snöre som förband nyckeln med spiken och det hela var färdigt för en spännande utlösning. Det gula pulvret förvarades i olika askar, som man aningslöst förvarade i fickan. Självt hade jag det i en flat liten blå ask som var avsedd för en stämpeldyna i ett leksakstryckeri. Mitt minne från den tiden är en flisa i ett ögonlock. Det var en nyckel som inte höll utan skickade iväg en liten metallbit som en varning vid min sista demonstration för nyfikna kamrater.

Det som kunde förutses hände. Året var 1931 och kravallerna i Ådalen låg omedelbart framför oss i tiden. På gatorna förekom utlöpare av strejkande arbetare. Länsstyrelsen och landshövdingen, som hade en son i skolan, var parter som vi visste varpå något sätt inblandade. Det var oro i staden och sinnena spända.

En vacker vårlördag med strålende sol hade lärarinnan, fru Kjelsson, en lektion i ett klassrum på bottenvåningen. Plötsligt small det i klassrummet. I full panik rusade fru Kjelsson ut i korridoren i spetsen för sina elever. "Nu är dom här;" skrek hon. Efter den första förskräckelsen återvände fru Kjelsson och eleverna till klassrummet. I korridoren utanför kom en elev krypande med magen uppsprättad. Vad jag vet blev det aldrig klarlagt vad som orsakat explosionen. Under helgdygnet avled kamraten. Rektor Bucht höll en parentation på måndagsmorgonen och framhöll att han kanske blivit en framstående kemist om han fått leva. Med tanke på alla framstående män som gått i Härnösands läroverk var det väl ingen omöjlighet.

Gösta Nordin

Fortsättning från sidan 3
emanget rättvisa och måste utgå.

Enligt traditionen håller 50-årsjubilarerna tacktalet efter middagen. År 2004 höll Bo Hiertner. Dessutom hölls tal av såväl 40-års som 30-årsjubilarerna. Efter middagen dansas det.

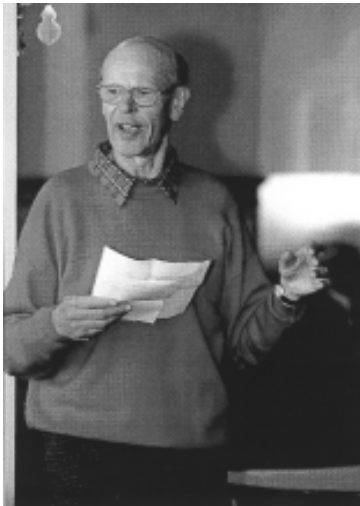
Söndagens stadsvandring.

Även detta är bjöds en stads-vandring på söndag morgon. Guide var Thord Bylund, en av Härnösands många förlorade söner, Thord har nämligen efter pensionering flyttat till skåne. Intresset för Härnösands historia verkar dock vara orubbat. Med sitt enorma kunnande talade han om både gamla och nya byggnader och gränder m.m efter Köpmangatan. Visste du att i Härnösand flinns en period en storbank - för sin tid - vid namn Härnösandsbanken. Den hade kontor ända från Luleå till Motala.

Efter stadsvandringen upplöstes sällskapet, men många i mindre grupper kunde vi återse vid lunch i restaurangen vid Höga Kusten bron.

Lars Helleberg

Den 15 april 2004 gick Kamratföreningens grundare Lars (Lasse) Helleberg ur tiden. Han var född 1922 i Härnösand, som livet ut blev staden i hans hjärta. Han hyste också stor kärlek till stadens läroverk, där han avlade studentexamen 1942. Sitt yrkesliv ägnade han åt försäkringsbranschen och var vid pensioneringen distriktchef för Trygg Hansa.

Lars Helleberg

Lasse engagerade sig i högsta grad i sin stads historia och kulturliv. Ett mycket uppskattat uttryck för detta var de stadsvandringar han under en rad av år själv ledde och där han generöst delade med sig av sitt kunnande både till stadsbor och turister. Hans leklynned fick sitt utlopp när han på midsommarafton ledde barnens dans och lekar på Murberget eller på den sk Tjugoåttondagsbalen på St Petriögen. Kamratföreningen har honom att tacka för sin tillkomst 12 juni 1965. Hans ide är genial och nära nog unik att sammanföra de f.d. gymnasieelevema för att bevara intresset för och stärka samhörigheten med sin skola samt att uppliva gamla och knyta nya vänskapsband. Lasse var föreningens självklara ordförande intill 1992, då han av åldersskäl drog sig tillbaka från frontlinjen och blev föreningens förste hedersledamot. Under Lasses tid som primus motor i föreningen togs flera värdefulla initiativ. 1980 skänkte föreningen skulpturen "Form för kunskap" av härnösandssonen Olof Hellström, placerad vid Rådhuset.

Vid Härnösands 400-årsjubileum 1985 bestod föreningens gåva av en komplettering av namnen i taket i aulan i läroverksbyggnaden med fem nya namn. I skriften "Namnen i taket" beskrev Lasse personerna bakom de gamla namnen och elva tänkbara för komplettering i framtiden.

År 1991 återinsattes den latinska Horatiustexten på den gamla gymnasiebyggnaden, nuvarande rådhuset, i samband med 200-årsjubiléet av denna byggnads och residensets tillkomst. Föreningen bidrog också till att en jubileumsskrift där några av gymnasiets mer prominenta elever presenteras, kunde utges i samband med gymnasiets 350-årsjubileum år 2000.

Lasse var med sitt öppna och generösa sätt en profil i staden och belönades 2000 med Sällskapet Gamla Härnösandspojkar pris för mångårig och gagnelig gärning genom kunskapsspridning om Härnösand.

Vi bar med oss minnet av alla de studentjubiléer han lett på sitt varma och charmerande sätt. Kamratföreningen sörjer och saknar en verkligt god kamrat.

Bo Hiertner

Majken Hammarström

Majken Hammarström in meoriam

Den 12 juni 2004 gick Majken Hammarström, mångårig ledamot av Kamratföreningens styrelse, också ur tiden. Hon var född 1912 i Härnösand och blev student 1934. Hit återvände hon 1949 som lärare i engelska och franska vid h a läroverket för att 1961 bli ordinarie adjunkt vid skolan. Hon tjänstgjorde här och sedermera vid Ångstromskolan intill sin pensionering. Majken var en allmänt omvittnat mycket skicklig och omtyckt lärare, som många elever gärna haft kontakt med genom åren. Hon var med i styrelsen för föreningen från dess grundande den 12 juni 1965. I denna egenskap verkade hon troget under många år och blev genom sina många elevkontakter något av en galjonsfigur; särskilt vid studentjubiléerna, som hon gärna deltog i år efter år. Hon var också med sitt öppna och vinnande sätt en omtyckt kollega, som dessutom gärna med sin gästfrihet inbjöd till superba middagar hon själv tillredde. Som pensionär fick Majken tid att odla sina två intressen, livs äskådningsfrågor - hon var en flitig kyrkobesökare- samt konst och konsthistoria. De sista åren bodde hon på Ädelhem, där hon trivdes mycket bra. Hon skulle våren 2004 ha varit med och firat 70-årsjubiléet av sin studentexamen men orkade till sin stora ledsnad inte komma. En kort tid därefter avled hon. Kamratföreningen sörjer och saknar också i henne en verkligt god kamrat.

Bo Hiertner

Majken Hammarström skriver sitt namn i "gästboken" vid jubiléet år 2003

Fortsättning från sidan 12

Erik Nobel -från Ångströmskolan- är lätta att känna igen. Vi som var födda omkring 1955 blandades i nya klasser varje år under de tre gymnasieåren. Därmed lärde vi känna de allra flesta av årskursens naturvetare, samhällsvetare och humanister ganska väl.

Var och en får några minuter att berätta vad som hänt under de senaste 30 åren. Det visar sig att det under 30 år hinner rinna mycket vatten under broarna. Många glädjeämnen, men även en och annan stor sorg har dessvärre hunnit inträffa under en så pass lång tidsperiod. Även om vi varit med om olika saker —livet kanske inte alltid kan te sig helt rättvist- tycks samtliga ha stött på mindre eller större prövningar. När bordsrundan är idag har således alla mina klasskamrater berättat om många både gripande och innehållsrika upplevelser! Men det är i sig påtagligt att prövningarna i flera fall resulterat i mycket positiva och kreativa initiativ!

När jag i den härliga majsolen gick längs gatan från Murberget efteråt kändes det därför omtumlande. Som jag läst 15 händelserika tegelstensromaner. I en följd!

Min egen erfarenhet är att vardagens blå himmel - trots många härliga solglimtar- alltför lätt får generas av större -eller mindre- moln. Därför måste man verkligen sätta värde på sköna dagar, som denna härliga majdag, när försommarsolen skiner klar och inga moln överhuvudtaget kan skönjas på den klarblå Öbackahimlen! Tillfälle ges dessutom till att träffa så många fina goda vänner! Att man måste försöka fånga dagen- Carpe Diem-kan inte nog upprepas!

Man glädjer sig aldrig för ofta uttryckte redan den gamle Härnösandsbiskopen Frans Michael Franzén så träffande i sin glasklara och fyndiga visa "När skämtet tar ordet" (som finns med i sånghäftet till dagens jubileum).

En sak slår mig. Mina klasskamrater, som var mycket trevliga redan när vi gick i skolan tillsammans, är märkligt nog ännu trevligare nu! Livets hårda skola tycks vara en brutal -men skicklig- läromästare i att göra de flesta av oss till mjukare, men samtidigt också på något märkligt vis; till tuffare och starkare personer!

Lägger man därtill den härliga humorn -som inte blivit sämre med åren- så finns alla trevlighets- ingredienserna med!

När jag sedan kommer ner till Storgatan möts jag av en välklädd gentleman med fransk approach. Det visar sig vara min gamle samhällskunskapslärare Janne Kron på väg hem efter en föreläsning om härnösandsmålaren Bengt Lindström på Technichus, i anknytning till Kamratföreningens jubileum. Det var verkligen en roligt återseende! Det var förresten Janne Kron som en gång inpräntade i mig att det heter de Europeiska Gemenskaperna och inte Europeiska Gemenskapen!

Även middagen på S:t Petri Logen var trevlig med många nygamla bekantskaper och igenkännande av flera gamla vänner. Flera trettioårsjubilarer har nu anslutit sig; bl.a. Ingrid Bolander, Elisabeth Wiklander, Charlie Wallin, Anders Dahlin. Jag har turen att få sitta

bredvid Lena Hansson och Sara Eriksson Dahlberg. Lena betonar hur roligt hon tycker det är att återse skolkamrater och gamla vänner. Sara fyller i att hon ser Kamratföreningens jubileumsträffar som en säkert och stabilt ankare, en härlig sammankomst att alltid kunna se fram emot vad som än händer! Sara håller för övrigt ett mycket uppskattat tal "Syltburken & Ölet".

Kerstin Selander håller ett fint tal som tack till nyli- gen bortgångne Lasse Helleberg. Lasse är ju en nyckelperson för jubileumssammankomsterna till följd av att han var kreativ initiativtagare till Kamratföreningens bildande för närmare 40 år sedan! Naturligtvis känns det mycket tomt att detta jubileum blir det första utan honom.

Vi kommer samtliga i håg Lasse som en härlig glädjespridare, inte minst i samband med ledandet av sångerna på Kamratföreningens jubileumsmiddagar. Och när vi efter talet nu reser oss och sjunger "Och gamla klang och jubeltid.." är det precis som om vi faktiskt har Lasse Helleberg glatt sjungande med oss även denna gång!

Bo Hiertner håller en uppskattat tal från 50-årsjubilarerna och Thomas Nilsson håller en trevligt-jubileumstal från oss 30-årsjubilarer. Han understryker i talet mycket riktigt att jubiléet detta år är en stor succé!

Därefter tar dansen vid! Och jag tror inte att någon av oss nu 18-19 åriga pojkar blir besviken! Orkestern är utmärkt, stämningen härlig och flickorna lika glada och fräscha som för 30 år sedan! Om inte till och med mer! I biskops Franzéns och Lasse Hellebergs anda har vi hjärtligt roligt! Jag dansar den sista dansen med Eva Lundgren som var min klasskamrat redan i första klass 1962, alltså för hela 42 år sedan! Då står tiden inte bara stilla utan går - till och med baklänges!

Paradoxalt nog så gick tiden -trots detta hopp baklänges- alldeles för fort! När jubileumsfesten är slut tyckte både jag och många andra att vi inte riktigt haft tid och tala med alla. Sara Dahlberg föreslår att vi skall ses nästa gång redan efter 5 år i stället för att vänta hela 10 år.

Låter som en god ide!

Det verkar som om vi Öbackastudenter är som glada Ångermanlandslaxar som simmar ut i haven för att sedan leta oss tillbax till bamdömsbäcken! Ju äldre vi blir, ju mer uppskattar vi våra gamla vänner och studiekamrater!

Låt oss nu bara hoppas att vetskapen om att vi skall ses redan om fem år hjälper oss alla att ha marginalerna -i trafiken och i övrigt - på rätt sida, var vi än befinner oss i världen, och då- 2009 - åter kan sluta upp till en ny trevlig sammankomst!

Slutligen en stort tack till Härnösands Läroverks och Gymnasiums Kamratförening för att 2004 års jubileum blev till en oförglömlig helg och en stor succé!

Tomas Thorsén

Tomas Thorsén
student 1973

30-årsjubileum

En omtumlande resa i tid och rum

Denna soliga, varma försommardag är jag sent på eftermiddagen på väg till Charlerois flygplats, några mil söder om Bryssel. Det är i mitten av maj och jag måste kisa med ögonen för att inte helt bländas av den skarpa aftonsolen. Plötsligt kommer en bil utkörande — som en projektil- från en mindre kostig till höger om flygplatsvägen! Jag tvärnitar! Och undgår med en hårsman att dras med i en våldsamt kollision! I Belgien har så gott som alltid den bil som kommer från höger rätt att köra först, oavsett storleken på vägen! Högerregeln tillämpas förmodligen ingenstans på jorden så strikt som här! Jag blir emellertid omskakad av incidenten och känner att jag ännu en gång blivit påmind om vilka små marginaler som avgör hur våra banor avlöper på livets slingrande stig! Skillnaden mellan missöde och succé kan många gånger vara härfin!

Den 14 maj är alltså äntligen här och jag är på väg till Härnösands Läroverks / Gymnasiums Kamratförenings jubileumshelg. Det är 30-årsjubileum för oss som gick ut Härnösands Gymnasium 1974. TRETTIO ÅR! Tänk vad tiden går!

Väl ombord på planet mot Sverige är det god stämning. En lång mödosam arbetsvecka är över för många och det blir äntligen tid att koppla av. När vi flyger över Danmark förhöjs stämningen ytterligare när piloten påminner oss om an den danske kronprins Fredrik i samma stund blir lyckligt vigd med sin stiliga Mary från Tasmanien.

När jag landar på Skavsta flygplats blir jag mött av Thomas Nilsson, en av mina gamla skolkamrater -och en riktigt god vän- från Härnösand. Thomas är numera bankchef i Göteborg. Han har beslutat an bilda till Härnösand för att delta i jubileet. När vi kommer till Uppsala plockar vi upp ännu en gammal vän och skolkamrat. Det

är Peter Rödström, som numera tjänstgör som nitisk tjänsteman vid tullen, även han i Göteborg.

Och det är nu när Peter stiger in i bilen som det märkliga inträffar. Helt plötsligt är vi inte medelålders längre utan förs tillbaka i tiden till 1974. Vi är 18-19 åriga pojkar på nytt! Och vad talade vi om i den åldern då, undrar ni säkert. De politiska vindarna som blåste under början av 1970-talet hade svalnat när vi gick ut 1974. Så politik diskuterade vi då sällan. För oss fanns 1974 egentligen endast ett samtalsämne; JA JUST DET-FLICKOR, NATURLIGTVIS!

Och nu är vi där igen! Fastän vi samtliga är lyckligt gifta sedan många år och inte har färre än 11 barn med våra fruar så är det flickor vi talar om i bilen. Är våra kvinnliga skolkamrater lika glada och fräscha som för 30 år sedan -och det vill inte säga lite- eller har de kanske åldrats så mycket att vi inte ens känner igen dem?

Men det är naturligtvis inte bara flickor som blir samtalsämnet. Vi talar även om våra fina lärare under skoltiden; Bland andra Margit och Bengt Hedberg, Kickan Centervall, Charles Stranne, Janne Kron, Lena Gedin och inte minst vår svensklärare tillika klassföreståndare Ingvar Hammarström. Erinrar mig en ganska kul limerick den sistnämnde lär ha publicerat i SvD som gick ungefär så här;

"En puckelrygg från Tjeckoslovakien,
tog kallbad för att bli rak igen

Men en dag när han kom till kallbadhuset
Så var vattnet fruset

Men han var tjeck nog och slog-vak-igen!"

Bilresan till Härnösand går snabbt tack vare den goda stämningen. Vi kommer fram redan under småtimmarna den 14 maj i Ljusa försommarnatten. Vi hinner dock inte vara med på den pubafton som anordnats med anledning av jubiléet i kombination med visning av Frimurarnas lokaler.

Efter några timmars skön sömn är det äntligen dags! Min gamla klass skall träffas på Spjutegården för en gemensam lunch. Det är en kvintett bestående av Gun-Marie Nyberg, Elisabeth Frisk Sara Dah1berg -Eriksson, Margareta-Ramström - Pettersson och Lars-Göran Nyhlén som tagit det goda initiativet till att mötas på detta sätt. Tänk att jag nu skall träffa skolkamrater som jag inte sett på många, många år! Jag kan inte förneka att det pirrar lite i magen på vägen till Murberget och Spjutegården.

Men när jag väl kommer fram behöver inte vara orolig särskilt länge. Det är inte färre än 15 skolkamrater som sluter upp och de flesta är sig förbluffande lika! Det blir genast bra stämning!

Där är många bekanta ansikten. Sara Dahlberg, Gerd Hansson-Stenström, Margareta Ramström-Pettersson och Elisabeth Frisk har jag känt ända sedan vi gick på Seminariets Övningsskola i mitten av 1960-talet Även de Övriga, t.ex Dag Hartelius, Anna Kopp och

Fortsättning på sidan 11